

فراهم کردن فرصت موفقیت برای نخست‌وزیر بعدی عراق

به قلم مایکل نایتز (/fa/experts/maykl-naytz-0/)

۱۷ مارس ۲۰۲۰

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/giving-iraqs-next-prime-minister-space-succeed

العربية (/ar/policy-analysis/ata-almjal-allazm-lryys-alwzra-alraqy-almqbl-llnjah/)

درباره نویسنده

مایکل نایتز (/fa/experts/maykl-naytz-0/)

مایکل نایتز یکی از همکاران ارشد انستیتو واشنگتن و متخصص امور نظامی و امنیتی عراق، ایران، یمن و کشورهای عربی خلیج است.

دکتر نایتز بارها عراق، یمن و کشورهای خلیج فارس سفر کرده و به طور منظم در خصوص سیاست‌گذاری‌های دولت ایالات متحده، کمیته‌های کنگره و افسران نظامی آمریکا در امور امنیتی منطقه.

تحلیل کوتاه

همچنانکه نامزد واجدالشرايط منتخب عراق برای دور بعدی نخست‌وزیری در حال گذراندن فرآیند شکننده جلب اعتماد است و واشنگتن می‌تواند با نادیده گرفتن موقت تحریکات شبه‌نظامی و همچنین با حمایت ضروری بی‌سروصدا و نمادین از اخلاف در تلاش‌های وی پرهیز کند.

در ساعات اولیه روز ۱۷ مارس برهم صالح رئیس‌جمهور عراق نامزد نخست‌وزیری آینده این کشور را معرفی کرد: عدنان الزرفی سیاستمدار شیعه نزدیک‌ترین متحدان ایران در پارلمان عراق عهد کرده‌اند با رأی اعتماد به وی در نشست ۱۶ آوریل مجلس مخالفت کنند و ممکن است تا آن موقع اعتراض‌های قانونی را هم علیه نامزدی وی به میان بکشند. به همین ترتیب شبه‌نظامیان نیابتی ایران طی یک هفته با حملات سوم، چهارم و پنجم خود به نیروهای ائتلاف و اکنش نشان دادند و سفارت ایالات متحده و پایگاه‌های آموزشی التاجی و بسمایه در نزدیکی بغداد را هدف قرار دادند.

ایالات متحده چگونه می‌تواند به این تحریکات پاسخ دهد. بی‌آنکه این تحول بالقوه مثبت را از مسیر خود خارج کند. عراق جداً به رهبری کارآمدی در دوران بحران‌های درهم‌تنیده اقتصادی، سیاسی، امنیتی و بهداشتی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/iraqs-health-financial-and-security-crises-sharpen-the-urgency-of-forming-a>) نیاز دارد و ظاهراً الزرفی

می‌تواند از عهده آن برآید. برای افزایش احتمال تأیید وی دولت آمریکا باید موقتاً از نظر نظامی موضع دفاعی بگیرد و فعلاً با استفاده از اقدامات دیپلماتیک برای مقابله با حملات شبه‌نظامی ضربات واکنشی خود را برای آینده «بگذارد». در جبهه سیاسی ایالات متحده باید در برخورد با بحران‌های متعدد عراق آشکارا یاری‌رسان باشد اما در مسائل دیگر پشت پرده بماند. واشنگتن باید برای نشان دادن اعتماد خود به الزرفی معافیت عراق از تحریم‌های انرژی را تجدید و تمدید کند.

مسیر منتهی به نامزدی الزرفی

روند تشکیل دولت عراق در چهار ماه گذشته دو بار با وضعیت بی‌سابقه‌ای روبرو شده است: بار اول در دوم دسامبر که اعتراضات

عمومی گسترده عادل عبدالمهدی را مجبور به استعفا کرد. از زمان سقوط صدام او اولین نخست‌وزیری است که استعفا داده است و بار دوم در اول مارس که محمد توفیق علاوی اولین نخست‌وزیر معرفی شده نتوانست در مهلت سی‌روزه مقرر در قانون اساسی از مجلس رأی اعتماد بگیرد. پس از آن دیوان عالی فدرال عراق تأیید کرد که رئیس‌جمهور شخصاً مجاز است نامزدی برای جانشینی علاوی معرفی کند و صالح از همه احزاب درخواست کرد بر سر یک نامزد اجماع کنند. این امر به شکست انجامید همانطور که تلاش احزاب شیعه برای اجماع بر سر یک نامزد به نتیجه نرسید.

بعد از آنکه مهلت پانزده‌روزه مقرر در قانون اساسی برای انتخاب نامزد پایان یافت صالح دست به کاری زد که این روزها نزد سیاستمداران عراقی بسیار نادر و پرمخاطره است: به سوگند خود عمل کرد. به مقررات گردن گذاشت و نامزدی را انتخاب کرد که وی را اصلح می‌دانست. جامعه بین‌الملل باید این موضوع را به یاد داشته باشد و از صالح در این دوران بسیار دشوار حمایت کند.

الزرفی نامزدی جالب توجه است که بعید بود حمایت یکپارچه جناح‌های شیعه تحت حمایت ایران را جلب کند. مثل جناح فتح به رهبری هادی العامری (که دارای ۴۸ کرسی از ۳۲۹ کرسی مجلس است) و جناح عطاء به رهبری فالح الفیاض (۸ کرسی). الزرفی استاندار پیشین نجف با احزاب و شبه‌نظامیان اسلامگرای شیعه سابقه مجادله دارد. اما به نظر می‌رسد نگرانی‌های مقتدی الصدر و برخی دیگر از رهبران شیعه را برطرف کرده است. او تاجر و سیاستمداری است که از سال ۱۹۹۲ تا ۲۰۰۳ در ایالات متحده زندگی کرده و شهروند آمریکا بوده است. اما این امر مانع از ایجاد روابط مؤثر او با بسیاری از سیاستمداران عراقی شکاک به آمریکا نشده است.

ورود دوران انتظار وی به عرصه نامزدی نشان‌دهنده پیشرفت‌های حیاتی بالقوه در عراق است که با طوفان تمام‌عیار همه‌گیری ویروس کرونا نصف شدن قیمت نفت ناآرامی‌های مردمی و خشونت جاری شبه‌نظامیان مواجه شده است. اکنون الزرفی سی روز فرصت دارد کابینه خود را تشکیل دهد و با حداقل ۱۶۵ رأی از مجلس برای کابینه رأی اعتماد بگیرد. در شرایط موجود او به احتمال زیاد موفق خواهد شد زیرا تنها برخی از عناصر فتح هستند که مُصرانه علیه او صف کشیده‌اند و او ارتباطات لازم برای شکستن صف باقی مخالفانش را دارد. چالش او این است که در هفته‌های آینده از هرگونه عقب‌نشینی در مواضع اصلی خود پرهیز کند. به‌ویژه در مقابل الصدر که در مواضع متغیر است. ایالات متحده می‌تواند با تعدیل موقت سیاست‌های فعلی خود در کاهش احتمال بروز اختلال عمده در پیشرفت‌های او یاری‌رسان باشد.

دفاع از خود بدون تنش

عناصری که قویاً مخالف نامزدی الزرفی هستند به منظور جبران تعداد محدود نمایندگان خود در مجلس به احتمال زیاد به نیروهای مسلح متوسل خواهند شد. تقریباً سر تمام بزرگراه‌های مهم در روند نامزدی الزرفی حملات راکتی شبه‌نظامیان به وقوع پیوسته و پس از اینکه صالح او را منتخب خود اعلام کرد سه بار دیگر رگباری از راکت‌ها شلیک شد. بنابراین ایالات متحده در عین محافظت از جان پرسنل خود در عراق باید از دامی که شبه‌نظامیان و پشتیبانان ایرانی آنها پهن می‌کنند نیز دوری کند. هدف از این دام طعمه‌گذاری برای واشنگتن و کشاندن آن به درگیری‌هایی است که نامزدی الزرفی را تضعیف و اهرم آنها را تقویت می‌کند. سیاستگذاران باید روی گزینه‌های زیر تمرکز کنند:

• **تحکیم پایگاه‌های ایالات متحده و محافظت از آنها.** بنا بر گزارش‌ها ائتلاف ضدعاش در حال خارج شدن از پایگاه‌های افشاشده مانند القیّاره القائم و کرکوک است تا در پایگاه‌های بزرگ‌تر و محافظت‌شده‌تر مانند اربیل فرودگاه بین‌المللی بغداد و الاسد مستقر شود. این اقدامات به احتمال زیاد همزمان خواهند شد با ورود موشک‌های پاتریوت و آتشبارهای شناسایی و انهدام راکت و توپخانه و خمپاره‌انداز (C-RAM) ایالات متحده. این رویکرد جدید علی‌رغم اینکه حملات علیه داعش را برای مدتی بالقوه تضعیف می‌کند رویکردی معقول است و باید به طور کامل اجرا شود. پس از اتمام این اقدامات تردد هلیکوپترها و تحرکات زمینی باید به حداقل برسد.

• **گذشتن پاسخ‌های تلافی‌جویانه برای بعد از ایالات متحده** باید به طور علنی و خصوصی به ایران و گروه‌های نیابتی آن پیام دهد که حتی اگر فعلاً به حملات راکتی معینی پاسخ درخور نمی‌دهد. تک‌تک آنها را در زمان و مکان دلخواه خود تلافی خواهد کرد. این روش هم احتمال طعمه‌گذاری شبه‌نظامیان برای واشنگتن در این برهه حساس را کم می‌کند. هم روش هوشمندانه‌تری برای بازدارندگی است زیرا امکان حمله به رهبران شبه‌نظامی دانه‌درشت را با بیرون آمدن آنان از مخفیگاه‌ها فراهم می‌کند. کنگره و دولت ترامپ باید در جلسات خصوصی تعیین میزان مناسب انعطاف‌پذیری ارتش و نسبت پاسخ‌دهی‌ها.

[https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/how-the-u.s.-can-stop-the-surge-of-deadly-rocket-](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/how-the-u.s.-can-stop-the-surge-of-deadly-rocket-attacks-in-iraq)

[attacks-in-iraq](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/how-the-u.s.-can-stop-the-surge-of-deadly-rocket-attacks-in-iraq)) را به بحث بگذارند.

• **افزایش فشارهای بین‌المللی بر شبه‌نظامیان** در طول سه ماه گذشته شبه‌نظامیان تحت حمایت ایران به پایگاه‌های محل استقرار نیروهای دانمارک بریتانیا استرالیا نیوزیلند اسپانیا و پرتغال حمله کرده‌اند. واشنگتن باید به این کشورها و سایر بازیگران بین‌المللی

مجددا اطمینان دهد که حملات تلافی‌جویانه را مهار خواهد کرد. منوط به اینکه آنها توافق کنند با قاطعیت و علناً حملات شبه‌نظامیان به نیروهای ائتلاف را محکوم کنند. چنانکه برخی کشورها همین حالا نیز چنین کرده‌اند.

گام‌های غیرنظامی

در زمان نخست‌وزیری عبدالمهدی روابط میان ایالات متحده و عراق به ضعیف‌ترین حد خود از سال ۲۰۰۳ رسیده بود. از این رو واشنگتن باید به نخست‌وزیر بعدی فرصت بدهد آرام‌آرام وارد صحنه شود. زیرا به نظر می‌رسد اکنون دولت قادر است برای اولین بار در طی دو سال گذشته به سمت آینده بهتری رو کند. لذا اقدامات غیرنظامی چه نمادین و چه عینی بسیار ضروری‌اند:

• **مدیریت بحران کووید-۱۹.** با تشدید همه‌گیری عراقی‌ها برای اقدامات بهینه و پشتیبانی پزشکی چشم به نهادهای ایالات متحده مانند مراکز کنترل و پیشگیری بیماری‌ها خواهند داشت. واشنگتن در حکم حامی مالی مهم سازمان بهداشت جهانی باید از اهرم‌های خود استفاده کند تا اطمینان حاصل شود که کیت‌های آزمایش در اسرع وقت به عراق منتقل می‌شوند و برخی از کمک‌های انسانی نمادین (از جمله دارو و دستگاه تنفسی) مستقیماً به آنجا می‌رسد. درست به همان روشی که امارات متحده عربی و کویت چنین حمایتی را از ایران به عمل می‌آورند.

• **احیای قدر و منزلت عراق.** اعتبار بغداد با فروپاشی دولت این کشور و حملات مهارنشده شبه‌نظامیان به مستشاران نظامی بین‌المللی تخریب شده است. برای جبران این روند تخریبی مقامات ایالات متحده باید حتی قبل از رأی اعتماد الزرفی با لحنی گرم و همدلانه از وی استقبال کنند و در همان حال به او فرصت بدهند تا منصفانه از آمریکا انتقاد کند. البته مادام که او با ایران نیز چنین کند. همچنین باید او را تشویق کنند تا ارتباطات راهبردی خود را با معترضان عراقی تقویت کند تا از مخالفت‌های عمومی احتمالی بکاهد. سر آخر مقامات ایالات متحده باید به نحوی نشان دهند که کاخ سفید از ملاقات نخست‌وزیر آینده پس از برچیده شدن شرایط قرنطینه در هر دو کشور استقبال می‌کند.

• **پشتیبانی از اصلاحات اقتصادی.** با کاهش شدید قیمت نفت عراق در مقایسه با دیگر کشورهای خاورمیانه در خطرناک‌ترین موقعیت اقتصادی قرار دارد. این وضعیت دلیل دیگری در دست واشنگتن می‌گذارد تا به عربستان سعودی و امارات برای پایان دادن به جنگ قیمت با روسیه فشار بیاورد. مقامات آمریکا همچنین می‌توانند به هنگام تجدید ذخایر استراتژیک نفت در اقدامی سودمند و نمادین خرید نفت عراق را در اولویت قرار دهند. به موازات آن باید برای مقرر ساختن تعهدات جدید صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی با عراق حمایت‌سازی کنند. حمایتی که به سرعت به پشتوانه کاهش هزینه‌ها یا صرف بودجه در اقتصاد عراق تبدیل خواهد شد.

• **حمایت از استقلال در تأمین انرژی.** تلاش‌های فعلی ایالات متحده برای افزایش پروژه‌های تصفیه گاز و تبدیل گاز به برق در عراق اکنون مهم‌تر از هر زمانی است. هم برای کاهش وابستگی بغداد به منابع انرژی و سوخت ایران و هم برای افزایش نفت صادراتی عراق. گفت‌وگوی راهبردی دوجانبه در مورد این مسائل باید مادام که سفر بین‌المللی به سبب شیوع ویروس کرونا محدود شده است و لو به صورت مجازی تسریع شود. چنانکه پیش‌تر آمد. واشنگتن باید مانند گذشته با صدور دستور معافیت ۱۲۰ روزه از تحریم‌ها و نه در فرصت ۴۵ روزه فعلی الزرفی را تقویت کند.

• **فراهم آوردن پشتیبانی بین‌المللی برای انتخابات زودهنگام.** ایالات متحده باید نقشی فعال (هرچند پشت پرده) در این صحنه بازی کند و از سازمان ملل و سایر نهادهای بین‌المللی بخواهد به مجلس عراق و نخست‌وزیر بعدی کمک کنند تا قانون انتخابات را تکمیل و کمیسیون مستقل انتخابات را اصلاح کنند.

این گام‌ها می‌تواند به عراقی‌ها نشان دهد که حتی در بحبوحه بحرانی جهانی دوستی در ایالات متحده دارند. دوستی با یک اصل مهم: این دوست با قرار گرفتن نخست‌وزیری کارآمد در رأس عراق حتی بیش از قبل پاسخگوی نیازهایشان خواهد بود.

مایکل نایتز هموند ارشد انستیتو واشنگتن است. وی از سال ۲۰۰۳ تحقیقات میدانی گسترده‌ای را در عراق همراه با نیروهای امنیتی و وزارتخانه‌های دولتی انجام داده است.

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲ | ۱۱

Farzin Nadimi

(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

BRIEF ANALYSIS

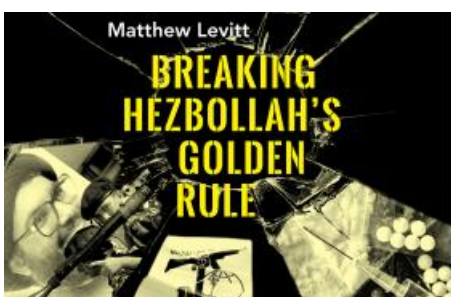
Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریه ۲۰۲۲ | ۱۱

Simon Henderson

(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲ | ۹

Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

(/policy-analysis/dmkrasy-w-aslah/) ديمقراسى و اصلاح

(/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سياسى

(/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامى و امنيتى

(/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/) انرژى و اقتصاد

(/policy-analysis/syast-amryka/) سياست آمريكا

[\(fa/policy-analysis/raq/\) عراق](#)

[\(fa/policy-analysis/ayran/\) ايران](#)